

Portre
Ahmet NARİNOĞLU

MUSTAFA ZENGİN

İlçenin birinde afnalinin net olarak ağaçlar, beyler, efendiler şeklinde ayrıldığını duymuştum. Tarihimizde sınıflar, tabakalar olmamıştır. Ancak sosyal hayat insanlara konum yüklemiştir. Tabakalanmada bunun üzerinden olmuştur. Anadolu da şehir ve kasabalarda eşraf, esnaf, tacir, çiftçi, memur, tanımlanan katmanlar yaşaya gelmiştir. Şehirlerde göç, aşırı yığılma, yabancılaşma ve benzeri sosyal hareketler sonucu elli yıl öncesinin toplumu artık yok. Yinede Anadolunu kasaba kültürünü taşıyan küçük ve saklı ilçelerinde sosyal tabakaların izleri görülmektedir. Bu yapı içinde eşraf, aydın, okumuş, yazmış yani halkın tabiriyle güngörmüş ve mürekkep yalamış insanlar hala yaşıyor.

Andırın bunlardan biri. Mustafa Bey gün bunlardan nadide olanı

Andırın neydi? Esnaf insanlar kimdi? Bilenler bilir Andırın insan yönü zengin ve güçlü olur. Toplum yapısı hakeza güçlü, canlı ve diridir. Kasaba kültürü Andırında hala yaşamaktadır.

- Selamlaşmakla kalmaz hal-hatır sorarlar
- Çay yerine yemek ikram ederler
- Kahvede çay parası ödetmezler
- Berberde önce gelen sonrakinin parasını öder
- Sefer tası ile yemek gelir
- Komşuda ödünç alınır verilir
- Acı, tatlı günlere koşulur
- Vakitlerde camiye gidilir
- Gündüz dükkanlara kilit vurulmaz
- Ev ziyaretleri yapılır
- Büyükler ziyaret edilir
- Sabah erkenden işyerleri açılır
- İnsanlar izlenir, aranır, sorulur
- Akrabalık bağlarıyla hitap edilir

Böylesi ortamın yaşaması, yaşatılması toplumun önder büyük tabir edilen insanları eliyle olmaktadır. Kentte tanışlık, bilişlik öylesine yoğun yaşanır ki, birinin nerde olduğunu çarşıya çıkışından öğrenirsiniz.

Dükkâna gitti

Hükümet konağına uğradı

Namaza geçti

Kışla bahçesinde

Mustafa Zengin misallerini verdiğimiz Andırında sevilen, sayılan, bilinen, aranan, sohbet edilen, akıl fikir danışılan, yol yordana sorulan bir beyefendi. Zaten insanın görünüşüne adlanılır denir ya. İçiyile dışıyyla mutenasip, fiziğiyle beyefendi, duruşuyla vakur, konuşmasıyla nezih, alakasıyla babacan, halim salim insan. Hayatının her çağında, yaşına uygun hali takdir toplaya gelmiştir.

Mustafa amca'yı her gördüğünde, ziyafetinde sılayı rahim duygusu yaşarım. Ortaokula başladığımız zaman ilk tanıştığı esnaf olmuştu. O zamanlar yine Andırın yokuşunda manifatura, av bayiliği yapardı. Babamın asker arkadaşı. İkisinin konuşmasındaki edebi hiçbir ders dinlerken almamışımıdır. Andırına her geldiğimde uğramayı baba hatırası saymışımıdır.

Mustafa Zengin'in on parmağın da on marifet misali pek çok yönünü duymaya gerek kalmadan tanıdığında hemen anlarsınız. Esnafı iyi bir aile reisi, işadami, şair, yazar, hatip, gezgin, avcı, çiftçi, gönül ehli, bilge insan.

Andırın kendine mahşer ortamında çocuklarını okutacak, yetiştirmek babaların temel kaygısıdır. O, bu yönüyle üzerine düşeni yaparak ülkeye faydalı evlatlar yetiştirmenin ölçüsü evladın babayı geçmesi halidir. Zengin ailesi bunu başarmıştır.

Okuyan, araştıran, düşünen, yazan yönü bende derin izler bıraktı. Ülkemizde şair, yazar olunacaksa ille kentlere göç etmeli tezi, Mustafa Zengin ile çürür. O, yerini yurdunu terk etmeden yayın dünyasını takip eder, kitap alır, getirtir, okur ve de tavsiye eder. Kütüphanesi bir ömrün hikayesidir adeta. Bunlarla yetinmez, kendi yazar, kendi tasarlar, kendi planlar, kendi toparlar, kendi kitap haline getirir. Eskilerin deyimiyle kütüphanesinde el yazma (tabii ki daktilo ile yazılmış) eserleri mevcuttur. Hatta ciltlerini de kendi yapar.

Hele avüf ve bilge yönü. Bu yönünü; okuması, araştırması, geleneklerini yaşaması, büyüklerden aldığı irfan terbiyesi kurmuştur. Hayata dair ne varsa merak edişi, gününbirlik karmaşa içinde boğulmadan vuzcün içinde yorumlayışı, fikir ileri sürüşü daima saygı uyandırır.

Hayatı takip eden, Kaygı duyan biri. Her aydın gibi toplumun dertleriyle dertleniyor. Kafa yanıyor, konuşuyor, dinliyor. Bir dönem siyaset yapmasını bu yanına bağlıyoruz.

Mustafa Zengin zarif, naif, nazik bir insan. Giyim kuşamı sade, temiz, düzgün, uyumlu. Çarşıda yürürken hemen fark edilir. Tok sesiyle tane tane selam veriş, hal hatır soruşu hemen farkını hissettirir. Yürüyüşü vakarlı, başı eğik. Derler ya dolu başak eğik olur. Onu nispet söylenmiş gibi.

Misafirlerini kütüphanesinde ağırlar. Yazın asmalı balkon insanı ferahlatır. İnsana hizmet ve hürmette gösterdiği davranış Osmanlı terbiyesinin anlatır. Ziyaretimizde kütüphanedeki dizili kitaplarını okuduğunu söylemişti. Kendi eserlerini göstermişti.isimli şiir kitabını. Andırına emeği geçenlerin şiirleri var. Kitap bir yönüyle hatırsın aslık eseri diyebiliriz.

Kütüphanedeki tertip ve düzen titizliğini yansıtır. Mustafa amca titiz mi titiz. Titizliği giyimine kuşamına, eşyalarına ve hassaten kütüphanesine yansımış. Nereden bakarsan bak kitaplık rafları tablo gibi. Kitapların boy, cilt, renk uyumu, uyum içinde dizilişleri. Her kitap nerde belli. Bir bilgiye mi bakılacak kitap çekiliyor, sayfa açılıyor. Manası, daktilosu, bilgisayar, kalemlik aynı, kütüphane baştan sona halı kaplı. Her yere oturulabilir.

Kütüphanede kitapların haricinde koleksiyon eserler, eşyalar, tablolar var. Hepsi ayrı övgüye değer. Süsleme sanatına düşkünlüğünü bunlardan anlıyoruz.

Lakin bir kaygısı var. Bu eserler ne olacak. Bunlar bir servet. Kültür mirası. Yok olmaması, nesillere ulaşması lazım. Ülkemizdeki her aydının kaygısını da çekiyor. Murisler maldan mirasların sahip çıkıldığı halde kitaplar aynı nisbetle rağbet görmüyor. Andırına bir hayır kütüphanesi lazım. Aynı fikirde birleşiyoruz. Ama harekete nasıl geçilecek?

Mustafa Zengin'in yanında sohbet doyumsuz. Zaman doludizgin atlar misali. Keşke çokça uğrasak. Herkes sohbet edebilse. Herkesin alacağı paylar var. Seyyah yanı kültürümüze zenginlik katmış. İnanç ve değerlerimize yoğunlaşarak eserler vermiş. Yanında o derecede mütevazı oluşu ile bilgeliği hak ediyor.

Andırının ulu çınarlarından biri o. Ulu çınarlar, eserleri yaşadıkça, yerine yenileri aldıkça daha da ululaşır. Akademik insanların üzerinde bilimsel araştırmalar yapacak kapasitede bu insan ve diğerleri Andırının inişli-yokuşlu yollarında ömür sürüyorlar. Dilerim hayatları evden camiye giden günlük aidiyet olmaktan çıkar, topluma ışık tutarlar. Ama biz istersek, değer verirse, takdir edersek, arar bulursak, baş tacı yaparsak.